

Keddi idő: Élénk északi, északkeleti szél, Változó felhőzet, sokhelyen havazás. További lehülés.

Ára 10 fillér (3 lei)

MAGYAR HÍR- LAP

Muzeum könyvtárának
BUDAPEST

X. évfolyam, 21 (2588) sz. Hétfő

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 27

Gróf Csáky István külügyminiszter a magyar nemzet nagy halottja

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: körösszegi és adorjáni Csáky István gróf, Magyarország külügyminisztere január 27-én, hétfőn hajnalban, a budapesti Verebély-klinikán 2 óra 20 perckor meghalt.

Izgalmas nap a szanatóriumban

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Verebélyi klinika első emeletén volt Csáky István gróf, külügyminiszter betegszobája. Azóta, hogy 1940 december 19-én beszállították a klinikára. A betegén kívül az utolsó napokban már csak hitvese és huga, Csáky Bora grófnő tartózkodtak a szobában. Felesége már közel hat hete bent lakott a klinikán beteg férjével. Az önteláldozó ápolás, az éjszakai virrasztások és a sok aggodalom nagyon megviselték őt és Csáky Bora grófnőt is. Szombat este óta egyikük sem mozdult ki a betegszobából. Apja, gróf Csáky Zsigmond nyugalmazott altábornagy szintén a klinikán töltötte a vasárnapot.

A klinika vasárnap csaknem egész napon át tele volt látogatókkal. Teleki miniszterelnök és Hóman Bálint miniszter vasárnap háromszor is ott voltak. Varga József miniszter délelőtt és délután is ellátogatótt. Este megjelent Reményi-Schneller pénzügyminiszter, később Radochay igazságügyminiszter.

Konzilium és orvosi jelentés

Verebély professzor vasárnap délután és délután is megvizsgálta a beteget, majd konziliumot tartottak Hertzog professzor bevonásával, az eredmény azonban vigasztalan volt. Délután kettőkor adták ki az első jelentést, mely megállapította a beteg állapotának aggasztó súlyosbodását.

Az orvosi jelentés a következőket tartalmazta:

„Csáky István gróf külügyminiszter állapotáról tegnap este orvosi jelentést adtak ki. A külügyminiszter állapotában súlyosbodás állott be, amennyiben a vesék működési zavaraihoz más belső részek zavarai is hozzájárultak. A külügyminiszter állapota súlyos aggodalmakra ad okot.

Dr Herzog Ferenc,
Dr Verebély Tibor,
Dr Schmiedt Albin.

Amikor a jelentést a rádió délután beolvasta, az ország minden részéből és külföldről is tömegesen hívták fel telefonon a klinikát az érdeklődők. Az este félnyolckor kiadott or-

feleségével együtt és az ott tartózkodó Teleki miniszterelnökkel közölte, hogy Hitler vezér és kancellár, valamint Ribbentrop birodalmi külügyminiszter a délután folyamán értesültek a betegség súlyosabbra fordulásáról, a legmeglegebb együttérzésükről biztosították a beteget és reményüket fejezték ki, hogy talán még csoda történhetik, ami a nagy beteget megmentheti.

Idősebb Chorinsky Ferenc és fele-

kormányzó is felkereste betegágyánál. Teleki miniszterelnök többször is meglátogatta. A múlt hét elején is biztató volt az állapota, időközönként fel is kelhetett. A hét második felében sajnálatos visszaesés állott be. Péntekre a veseműködés elégtelenségéhez a főbb belső szervek működési zavarái is hozzájárultak. Szombaton este elvesztette eszméletét, vasárnap egész napon át önkívületi állapotban feküdt. Éjjel körül tíz óráig nyílt a szem, minnek következtében hajnali két óra húsz perckor csendesen elhunyt. A halál pillanatában felesége és huga tartózkodott a betegágyánál.

A halottas ágyat csakhamar körülvették a gyászoló apa és az elhunyt feleségének szülei. Hajnali háromnegyed 3 órakor Teleki Pál miniszterelnök még egyszer megjelent a klinikán és a kormány, valamint a maga nevében őszinte részvétét fejezte ki a gyászoló család előtt. Még az éjszaka folyamán megtették az első intézkedéseket a temetésre. A temetés időpontját még nem állapították meg. Annyi bizonyos azonban, hogy a kormány a nemzet halottjának tekintetét és ennek megfelelően gondoskodik a végfiszteségről. Az elhunyt külügyminisztert zsinóros magyar ruhájában temetik, melyet legszivebben viselt és amelyet legutóbb a kolozsvári díszdoktori avatáson és az egyetem megnyitáson hordott.

A Csáky-család eredete

Gróf Csáky István külügyminiszter Magyarország egyik legrégebbi családjából származik. A Csáky-nemzettség Anonymus és Kézay szerint Előd vezér Szabolcs nevű fiától származott. Nemzetségi birtokuk magva a Vértes-erdő és benne Csák vára. A tatárjárás után ágazott szét a Csáky nemzetség tizenkét ága a Dunántúlra, a Felvidékre és a Tiszántúlra. Erdélybe is, Gróf Csáky István ebből az erdélyi ágból született.

A család első ismert személye Csáky György 1060 körül élt. Vezető tagjaik között érsekek, nádorok, bárók, országbírók, tárnokmesterek, erdélyi vajdák, székelyek ispánjai, bihari főispánok vannak. A XIV. század közepén tűnnek el és keleti bir-

vosai jelentés híre futólúzként terjedt el a fővárosban.

Angelo Rotta pápai nuncius vasárnap délelőtti jelentést tett a pápának a beteg állapotáról. Délután értesítette a családot, hogy a Szentatya mely megrendüléssel értesült a betegség súlyosbodásáról és apostoli áldását küldte a halotti szentségekkel megerősített külügyminiszternek.

Este megjelent a klinikán Erdmannsdorf német birodalmi követ

sége, gróf Csáky né szülei, akiket délelőtti értesítettek a betegség súlyosabbra fordulásáról, délután megérkeztek Budapestre. A német hatóságok előzékenysége tette lehetővé, hogy olyan gyorsan utazhattak.

A betegség lefolyása

Csáky külügyminiszter betegsége, mint ismeretes, eleinte orvendetesen javult. Megbetegedése után 2-3 héttel már látogatókat is fogadhatott. A

lokaikon kezdenek szerepelni a Csáky nemzetség lévethető ősei. Az erdélyiek közül nevezetesek: Miklós, erdélyi vajda (meghalt 1426-ban), István, erdélyi főkapitány (meghalt 1605-ben) és István országbíró, akitől a család ma is élő tagjai származnak. (1635—1699).

Gróf Csáky István pályafutása

Az elhunyt külügyminiszter 1894-ben született Segesváron, mint Csáky Zsigmond gróf nyugalmazott al-lábormagy fia. A konzuli akadémia elvégzése után, 1919-ben, mint követségi attasé lépett külügyi szolgálatba. Mint a magyar békedelegáció titkára vett részt a béketárgyalásokon. A külügyminisztériumban fok-ról fokra emelkedve a sajtóosztály fő-nyelvtanácsosává lett. Gróf Bethlen Ist-vánt több külföldi útjára elkísérte. Később átvette a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetését. 1933-ban mint követségi tanácsost ügyvivői minőségben a madridi és liszaboni követség élére helyezik. 1935-ben Budapestre visszatérve Kánya Kál-mán külügyminiszter mellett, mint a miniszter kabinetjének vezetője mű-ködött. A müncheni négyhatalmi ér-tekezleten mint megfigyelő vett részt akkor már mint rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri minőség-ben. Igen fontos szerep jutott részé-re a Felvidék magyarlakta területé-nek visszacsatolásával kapcsolatban, amikor fontos kiküldetésben Varsó-ban és Rómában járt. Jelen volt 1938 november 2-án a Bécsben tartott döntőbírói tanácskozáson. Amikor a Felvidék visszacsatolása után, 1938 végén, Kánya Kálmán fel-mentését kérte, Imrédy miniszterelnök Csáky István gróftól hívta a kül-ügyminiszteri székbe. Néhány héttel később az ovidi választókerület or-

szággyűlési képviselőjévé választotta. 1939 márciusában Kárpátalja felsza-badítása előtt diplomáciai jegyzékek-vel sieltette és előmozdította ennek a területnek a visszacsatolását. Az 1939. évi választásokon Sopron egyéni választókerületében, továbbá Sopron megye és Sopron város, va-lamint Kecskemét város lajstromos kerületében is országgyűlési képví-selővé választották. 1940 januárjában Velencébe ment, ahol megbeszélést folytatott Ciano gróf külügyminisz-terrel a két országot közösen érintő kérdésekről. 1940 május 15-én Grác-ban oltárhoz vezette Chorinszky Má-ria Anna grófnőt. Csáky gróf nagy külpolitikai sikereinek megkoronázá-sa volt az 1940 augusztusi bécsi dön-tés, amelyben a tengelyhatalmak Ma-gyarországnak ítélték oda Észak-Erdélyt. A bécsi döntés után a kor-mányzó Csáky külügyminiszternek a Magyar Érdemrend nagykeresztjél adományozta. 1940 október 23-án a kolozsvári Ferenc József Tudomány-egyetem díszdoktorává avatja. No-venber 20-án írta alá Bécsben Ma-gyarországnak a berlini hármas-egyezményhez való csatlakozásáról szóló egyezményt. Utolsó fontos kül-politikai ténykedése 1940 december 12-én volt, amikor Belgrádban alá-írta a Jugoszlávia és Magyarország közötti állandó békéről és örökös ba-rárságról szóló egyezményt.

Csütörtökön temetik gróf Csáky Istvánt, a nemzet halottjaként

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelentés: Csáky István gróf külgy-minisztert a nemzet halottjaként ja-nuár 30-án, csütörtökön délelőtt tíz óra-kor temetik az országház kupola-csarnokából. A szertartást Serédy Jusztinián hercegprímás végzi. A gyászbeszédet Teleki Pál gróf minis-terelnök mondja. Az országház ku-

polacsarnokában történt ünnepélyes beszertelés után a kerepesi-úti temetőben, a főváros által felajánlott dísz-sírhelyen helyezik végső nyugalomra. Lelkiudvéért az engesztelő szentmise-áldozatot másnap, január 31-én, pént-eken délelőtt tíz óra-kor a Nagy-boldogasszonyról elnevezett budavári koronázó templomban tartják.

A Kormányzó részvéttávirata

Budapestről jelentik: Magyar Tá-virati Iroda jelentés: Horthy Miklós kormányzó úr Öfömméltósága a követ-kező táviratot intézte özvegy gróf Csáky Istvánnéhoz: Özvegy gróf Csáky Istvánné öngy-méltóságának. Igen lesújtott férje-nek ma hajnalban bekövetkezett el-hűnyta. Aránylag rövid ideig tölt-hette be az ország külügyminiszte-rének nagy felelősséggel járó tisztét, melyben bizottságot tett kiváló rá-teremtéséről és a külpolitika iránti kitűnő érdeklődéséről. Működésé-nek maradandó emléket állított az ország közvéleményében és társasá-gával úri hagyott maga után a ma-gyar életben. A súlyos veszteség fe-llett bensőséges mély részvétemet fejeztem ki.

HORTHY.

Gyászkeretben jelentek meg a ma déli pesti lapok.

Budapestről jelentik: A Budapesti Értésítő jelenti: A Pest és az Esti Újság gyászkeretben jelentek meg. Első oldalon Csáky István gróf halál-hírével. Ismertetik tüneményes pályá-

futását, utolsó óráit és a pápai áldást, melyben halála előtt részesült.

Jugoszláviában nagy megrendüléssel fogadták gróf Csáky halál-hírét.

Budapestről jelentik: A Mai Nap írja: Belgrádból jelentik: Csáky kül-ügyminiszter halálának híre a kora reggeli órákban terjedt el és nagy megrendülést keltett.

Dr. Cziffra Kálmán Bihar-megye, dr. Hatky Endre Nagyvárad közéleti-mezési kormánybiztosa

Budapestről jelentik: A m. kir. miniszterelnök a m. kir. közellátási miniszter előterjesztésére dr. Cziffra Kálmán főispánt Bihar-megye, dr. Hatky Endre főispánt Nagyvárad ter-ületére kiterjedő hatállyal közéleti-mezési kormánybiztossá nevezte ki. A m. kir. miniszterelnök minden megyében a főispánokat nevezte ki közéleti-mezési kormánybiztosokká.

A nagyváradai háztulajdonosok újjászervező gyűlése

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i háztulajdonosok ez évi első rendes közgyűlésüket ünnepies keretek kö-zött tartották meg vasárnap délelőtt a városháza nagytermében. Dr. Lengyel Zsigmond elnöki megnyitójában ra-mutatott arra, hogy hosszú idő után is-mét magyar nyelven vezethetik a gyű-lést s hangsúlyozta az újjászervező-kés nemzeti szempontból való szüksé-gességét, majd az évi jelentést terjesz-tette elő.

A jegyzőkönyv vezetésére dr. Váradi Ödönt, hitelesítésére Jellinek Gé-át és Imrik Lászlót kérték föl.

A felszólalások során dr. Andriška József a háztulajdonosok egyetemes munkájának a fontosságát is jelentő-ségét hangoztatta.

Fazekas Lajos a házidolgozatok gyakorlati kersztülvitelére és a vízidij kivetési rendszere megújítására vonatkozólag tett előterjesztést.

Jellinek Géza az adóvállalások és adóösszeírásai iverk egyetemes kitérítése tárgyában kért intézkedést.

Emődji János a vízidjak és egyéb taxák egyéni beszédese készítkzésére terjesztett elő indítványt. — Végül dr. Váradi Ödön az adóvállalások iverk kitérítése tárgyában adott gyakorlati ut-mutatásokat.

Az elhangzott előterjesztések után a közgyűlés az évi jelentést egyhangulag elfogadta, a múlt évi mérleget és a fe-lyő évi költségelőirányzatot helyben-hagyta, a Szövetség vezetésének a

felment-érnyt megadta.

Ugyancsak egyhangulag elfogadta a közgyűlés az alapszabály átditványo-zott módosításait. Ezek megtörténté után dr. Lengyel Zsigmond bejelentette a szövetség megválasztott vezetőségé-nek és tisztikarának a lemondását.

A közgyűlés az indítványhoz képest a lemondást elfogadta és három évi időtartamra megválasztotta elnök-ké: Köszeghy József főmérnököt tarselnök-ké dr. Kaczián Kálmán ügyvédet, alelnök-ké Hajdu György, Fazekas Lajos, Máthé Pál, Korcsmáros László, Bacher József és Szabó Károly háztulajdono-sokat, ügyvezető igazgatóvá Hajdu Györgyöt, főtitkár-ügyésze dr. Len-gyel Zsigmondot, titkárrá dr. Bozsódi Jánost, jegyzővé dr. Váradi Ödönt, tel-ügyelő bizottsági elnök-ké Csanda End-rét, felügyelő bizottsági tagok-ké Dara-bont Gyulát, dr. Bárdos Józsefet, Im-rik Lászlót és Hónig Ignácot. Az eln-ki tanács elnökévé megválasztották Köszeghy Józsefet, az elnöki tanács tagjaivá pedig dr. Kaczián Kálmán, Hajdu György, Fazekas Lajos, dr. Len-gyel Zsigmond, Máthé Pál, Korcsmá-ros László, dr. Váradi Ödön, Szabó Ká-rolly, dr. Bozsódi János és dr. Andriška József háztulajdonosokat. A közgyűlés továbbá választott egy 50 tagból álló igazgatótestületet.

Köszeghy József, az új elnök és dr. Kaczián Kálmán tarselnök nagyszaba-su beszédében köszönték meg a bizal-mat és vázolták célkitűzéseiket.

Feltárta panaszait a Nemzeti Munkaközpont keretében megalakult Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége

A Nemzeti Munkaközpont keretében megalakult Magántisztviselők és Ke-reskedelmi Alkalmazottak Szövetsége vasárnap délelőtt a nagyvárad-i tar-totta meg tisztújító közgyűlését a Munkásokteremben. A közgyűlésen Bo-ronkay Pál elnök vázolta a szövetség eddig végzett munkáját s ezzel ka-pcsolatban felhívta a tagokat, lejték ki a legszélesebbkörű propagandát azért, hogy a nagyvárad-i keresztény magán-tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak valamennyien tömörüljenek a szövetségbe, mert érdekeik hathatos védelmére csak így képzelhető el.

A felszólalók elkeseredetten hangor-csattalék a keresztény magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak helyzetét. Rámutattak arra, hogy azok az alkalmazottak, akiket a katonai közigazgatás idejében a Munkaközpont útján sikerült különböző zsidó cégek-nél elhelyezni, elfogadhatatlan és megalázó körülmények között voltak kény-telenek megkeresni a kenyerüket. A zsidó főnökök — kevés kivétellel — nem voltak hajlandók a Nemzeti Mun-kaközpont által náluk elhelyezeti alkalmazottaknak munkát adni s a leg-durvább módon éreztették velük, hogy „főlösielgesek” és csak a katonai pa-rancsnokság nyomasanak engedve tūr-ték meg őket ideig-örög vállalatok-nál. A legtöbb alkalmazott nem is bír-ta ki ezt a bánásmódot, úgyhogy be se várva a felmondást, önként kiléptek

a zsidó cégektől. A közgyűlés napjain a hivatalos uton elhelyezett 156 alkalmazott közül csak mintegy ötven tu-dott megmaradni helyén, s ezeknek a helyzete is teljesen bizonytalan.

A közgyűlés tagjai kemény szoki-mondással támadták a zsidó cégek ki-zsákmányoló törekvéseit is. Megemli-tették, hogy a zsidók bizonyos világ-politikai eshetőségek függvényeivé te-szik ma is a keresztény alkalmazotta-kat s épp ezért — bármennyire igyek-szik is a Munkaközpont politikamen-tesen teljesíteni hivatását — a szövet-ség tagjai nem tudnak eltekinteni at-tól, hogy tisztán szakmai alapon foly-tassák küzdelmüket érdekeik szolgálata céljából s olyan politikai állapog-lalásra kényszerülnek, amely a zsidó tulkapasokkal szemben határozott vé-delmet ígér.

A jelenlegi keretek között ugyanis, mint Boronkay elnök maga is kijelen-tette a közgyűlésen, mindössze annyit sikerült elérni, hogy a Munkaközpont közbejárására Soós István dr. polgár-mester a lapokban felhívást intézett a vállalatokhoz, amely felhívás azon-ban, mint előrelátható volt, alig veze-tett eredményre.

A közgyűlésen egyébként melegen ünnepelték a Magyar Lapokat és az Erdélyi Néplapot, mint azt a két nagy-várad-i sajtóorganumot, amely a ke-resztény magántisztviselők és kereske-delmi alkalmazottak ügyét mindig bá-

ran és erélyesen magáévá tette. Megejtették a tisztújítást, amelynek eredményeképpen a szövetség új vezetősége a következőképpen alakult: elnök: Boronkay Pál, alelnök Molnár Imre, titkár Piacsek N., jegyző Kovács János, pénztárnok Tóth László, ellenőrök Stein Endre, Nosz Andor, fegyelmi bizottsági elnök Tutsek Ferenc, választmányi tagok Varga Antal, Kelemen Kálmán, Juhász Anna, Kószeghy Margit, Kovács Lajos, Nagy Albert és Mertz Ernő.

Az elnök az új vezetőség nevében megköszönte a közgyűlés bizalmát, majd röviden vázolta a szövetség további célkitűzéseit. Több érdekes indítvány elhangzása után a közgyűlés véget ért.

Gróf Teleki Pál előadása a Cserkész-Szövetségben

A Magyar Cserkészszövetség vezető tiszti testülete magyar férficserekek részére előadásorozatot tart a korszerű magyar kérdésekről. Január 24-én, szombat este gróf Teleki Pál miniszterelnök „A szentistváni birodalom 1941-ben” címmel tartott előadást. Másfélórás előadás keretében foglalkozott témájával, rámutatva arra, mit értünk ma a szentistváni és mit a magyar birodalom alatt. Kifejtette a nemzetiségek szerepét a szentistváni birodalomban, rámutatott a magyarság feladataira, majd azzal a kérdéssel foglalkozott behatóan, hogy mi az egyes ember feladata a szentistváni birodalomban. Gróf Teleki Pál miniszterelnök előadása befejeztével a nagyszámú hallgatóság igen meleg ünneplésben részesítette. A miniszterelnök, mielőtt eltávozott, megtekintette a Baross Szövetség által kiállítottait, amelyet Ilvovszky János, a Baross Szövetség elnöke mutatott be.

Fegyverbe hívták Romániában az összes tartalékosokat

Horia Simát halálra ítélték (?) — A lázadás alatt meggyilkoltak nagyrésze zsidó. A halottak száma az egész országban meghaladja a hatezretet

Bukarestből jelentik: Horia Sima valószínűen rendkívüli bíróság elé kerül. A halálösztétet kétségtelen. Azt sem tartják kizártnak, hogy a bíróság meg is hozta az ítéletet és azt már végre is hajtották.

A *Politika* bukaresti tudósítójának alkalma volt Bukarest utcáit bejárni. Megállapította, hogy a lázadás alatt meggyilkoltak legnagyobb része zsidó. Hogy mennyi a halálos áldozatok száma, még mindig nem tudták összeszámolni. Csak annyit tudnak mondani, hogy igen sokan hal-

tak meg. Az üzleteket összetörték és a helyiségeket kirabolták. Sok helyen gyújtogatás nyomai láthatók. A *fegyver király villája romhalmaz*.

Az utolsó jelentések szerint a halottak száma Bukarestben 2—3000 ember. Az egész országban a halottak száma meghaladja a hat ezret. Vasárnap este egyes kerületeket kivéve, az élet ismét visszanyerte normális képét. A zsidónegyedet nagyszámú katonaság őrzi. A korlátozott vasuti forgalom megindult.

tak össze, amely most Antonescu kezébe került. A listán 50 név szerepel.

Szófiából jelentik: Bulgáriába érkezett utasok szerint Antonescu és a vasgárdisták között a jilvai Szent Bertalan éjszaka óta élesedtek ki az ellentétek. Jorga volt román miniszterelnök és a többi román államférfi gyilkosai — Antonescu akaratával szemben — nem részesültek büntetésben, mire az államvezető 10000 légionistát bocsájtott el különböző vállalatok éléről.

A legionista lapok, noha nem tiltották be őket, beszüntették megjelenésüket. Így nem jelennek meg a *Cuvantul*, *Buna Vestire*, *Axa* és a *Biruinta* című lapok.

Este 9 órakor van a záróra Bukarestben.

Bukarestből jelentik a MTI: Antonescu miniszterelnök rendeletet adott ki, amely szerint Bukarestben a mozgósíthatókat, éttermeket és látványosság helyeket este kilenc órakor be kell zárni. Az utcai járműközlekedés is csak este 10 óráig tarthat, s azontul senki sem tartózkodhatik házon kívül. Tilos mindennemű nyilatkozat és rádióhír terjesztése a cenzura előzetes engedélye nélkül. Ezt a rendeletet falragaszok útján hozták a közönség tudomására.

Közlük a lapok Döring őrnagy meggyilkolásának részleteit.

Bukarestből jelentik a MTI: A ma reggeli lapok közlük először teljes részletességgel Döring őrnagy meggyilkolásának körülményeit. Eszerint január 19-ére virradó éjszaka az őrnagy egy német tisztársával az utcán sétált. Egy óra előtt 12 perccel egy férfi lépett melléjük és az őrnagyra egymásután hatszor rálőtt. Az őrnagy azonnal összeesett. A kíséretében lévő tiszt rá akarta vetni magát a gyilkosra, aki azonban futásnak eredt. A kiáltásra felfigyeltek a járőrök. Egy gépkocsivezető el is fogta a menekülő gyilkost, aki minden ellenkezés nélkül átadta pisztolyát. A vallatáskor megmondta nevét: *Sanandos Demeternek* hívják, 32 éves, Törökországban született. Görög utlevele volt, amelyet Mexikóban állítottak ki. Mexikóban hosszab ideig tartózkodott és különböző vándorcirkuszokban lépett fel birkozóként.

Bukarestbe érkezése előtt Belgrádban lakott. Gyakori vendég volt a bukaresti kávéházban és nagyokat mulatott. Letartóztatásakor 320 lei pénzt és egy amerikai bankra szóló csekkfüzetet találtak nála. A törvényszék megkezdte kihallgatását, majd megerősítették a 30 napos letartóztatásáról szóló végzést.

MEGERKEZETT BUDAPESTRE AZ ÚJ JAPÁN KÖVET. Budapest-ről jelentik: Ma délben érkezik Budapestre az új japán követ a berlini gyorsvonattal. *Akuba* meghatalmazott miniszter az egyik legfiatalabb diplomatája a világnak. Alig mult negyven éves.

Antonescu állt a legió élére Brassóban 50 órás harc után verték le a lázadást. A kormányátalakítás katonai jellegű

Belgrádból jelentik: A *Politika* szófiai jelentése szerint Bukarestből olyan hírek érkeznek oda, hogy a román főváros megszálit város képét mutatja. Néha incidensek játszódnak le. A hatóságok házkutatások során szedik össze a lázadók fegyvereit. A román vezérkar hivatalosan közli, hogy fegyverbe hívja az összes tartalékos. A közvéleményt Horia Sima sorsa foglalkoztatja. Különböző hírek vannak forgalomban.

Nem erősítették meg, hogy a volt belügyminisztert agyonlőtték volna.

A legió élére most Antonescu állott. Illetékes körökben annyit közöltek, hogy a kormányátalakításnak katonai jellege lesz. A kormányban részt fognak venni a legionista elemek is.

Romániában rövidesen népszavazás lesz. Vasgárdista körökből szerzett értesülés szerint, Erdélyben és Moldovában még tart a lázadók ellenállása. Ploesti környékén komoly összecsapásokra került sor. A felkelők elválták a petróleumvezetékeket.

Brassóban az utcai harcok már két napja tartanak. A hajnali órákban érkezett jelentések szerint

ötven órás elkeseredett harc után Dragalina tábornok parancsnoksága alatt álló csapatoknak sikerült letörni a lázadást.

Brassó valamennyi fontos középülete a katonaság kezében van. Horia Sima és vezérkara új halállistát állított

Mindenre kiterjedő egyetértés alakult ki a tengelyhatalmak között Hitler és Mussolini találkozására óta

A tengelyhatalmak döntő lépéseire már nem kell sokáig várni. A Földközi-tengerre és a Balkánra is kiterjedő események várhatók

Zürichből jelentik: Az olasz külpolitika egyik legmértékadóbb szócsöve, a *Relazioni Internazionali*, legutóbbi számában arról a tökéletes és feltétlen együttműködésről és mindenre kiterjedő egyetértésről ír, amely Mussolini és Hitler legutóbbi találkozására óta kialakult, a két tengelyhatalom között.

A tengelyhatalmak erői eddig két különböző harctéren működtek. Mostantól kezdve azonban a mindenkori szükséghez képest a leggyorsabban ott veti harcba erőiket, ahol a cél megkívánja.

A svájci sajtó római jelentése szerint a tengely döntő lépéseire már nem kell sokáig várni. A lépések valószínűleg nemcsak a Földközi-tengerre és a Balkánra terjednek ki, hanem mindenhol, ahová Anglia hatalma még él.

Kanadába telepítik az angliai gyártelepeket.

Washingtonból jelentik a Német Távirati Iroda: Halifax lorddal Amerikába visszatért kanadai munkaügyi miniszter nyilatkozatában rámutatott arra, hogy a német légitámadások által megrongált angol ipartelepek megkezdtek gyártelepeiknek Kanadába való áthelyezését. A munkaügyi miniszter ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy több angol gyár csaknem teljesen romokban hever.

Törökország minden esetleges veszedelemmel szemben állást foglal.

Belgrádból jelentik: A *Politika* konstantinápolyi jelentése szerint, a ma reggeli török sajtó vezércikkeiben egyhangúan a következőket állapítja meg:

Törökország nemcsak minden fegy-

veres támadással szemben fog védekezni, hanem minden esetleges veszedelemmel szemben is állást foglal.

Az új államhatárok megrajzolása a bolgár népet sem hagyja közömbösen

A bolgár kormány tagjai népgyűlésen ismertetik a helyzetet.

Szófiából jelentik: A belgrádi *Vreme* jelentése szerint, a bolgár kormány tagjai tegnap népgyűléseken ismerették Bulgária helyzetét. A hadügyminiszter beszédében kijelentette, hogy a világ rendkívül súlyos napokat él át, új államok alakulnak ki. Az államhatárokat ebben a háborúban teljesen újjá rajzolják. Természetes, hogy ebben a bolgár nép sem maradhat közömbös.

Külföldieket ellenőrző kirendeltséget állítanak fel Nagyváradon

A Budapesti Közlöny legújabb száma rendeletet közöl a külföldieket ellenőrző országos központi hatóság kirendeltségi számának és működési területének újabb megállapításáról. Megszüntették a munkácsi, gyulai és makói kirendeltségeket és ezek helyett Máramarosszigeten, Kolozsváron, Nagyváradon és Csíkszeredán állítanak fel új kirendeltségeket.

A máramaroszigeti kirendeltséghez tartozik: Bereg vármegye tiszaújfalvi, munkácsi és beregszászi járása, Ugocsa vármegye egész területe, Szatmár vármegye mátészalkai, fehérgyarmati, csengeri, szatmárnémeti-i, avasújházi, színérváraljai, erdődi, nagybányai, nagysomkúti és kápolnokmonostori járása, Máramaros vármegye egész területe, továbbá Szatmárnémeti thj., valamint Munkács, Beregszász, Máramarosziget, Nagybánya és Felsőbánya megyei városok.

A kolozsvári kirendeltséghez tartozik: Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód és Maros-Torda vármegye egész területe, továbbá Kolozsvár, Marosvásárhely thj., valamint Bánffyhunyad, Szamosújvár, Dés, Beszterce és Szászrégen megyei városok.

A csíkszeredai kirendeltséghez tartozik: Csík, Háromszék és Udvarhely vármegye egész területe, valamint Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely és Székelyudvarhely megyei városok.

A nagyváradai kirendeltséghez tartozik: Bihar és Szilágy vármegye egész területe, Szatmár vármegye nagykarolyi járása, továbbá Nagyvárad thj., valamint Zilah, Szilágyosmlyó és Nagykaroly megyei városok.

Pályázati hirdetés pénzügyőri ujoncok felvételére

A m. kir. pénzügyi aliszti iskola parancsnoka nyugdíjigénnyel bíró ideiglenes minőségű II. osztályú pénzügyőri vigyázói állás betöltésére pályázatot hirdet.

Javadalmazás.

93.50 pengő havi fizetés, 183 pengő évi ruházati- és ágyműtálaty, lak-tanyaszerű elhelyezés és egy-egy s mindenkorra szóló 100 pengő első beszerzési átalány. Részletes pályázati feltételek a nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóságnál I. emelet 14. ajtószám alatt megtudhatók.

A kellően felszerelt pályázati kérelmeket a m. kir. pénzügyőri aliszti iskola parancsnokságánál Budapest, X. Újhegyi-út 14. sz. alatt 1941. évi február hó 12-éig kell benyújtani. A Bihar vármegye területéről pályázók azonban ezirányú kérelmüket a nagyváradai pénzügyigazgatóságnál I. emelet, 14. a. sz. alatt 1941. évi január hó 29-én, az ott tartózkodó sorozóbizottság elnökénél személyesen nyújtsák be, ahol egyidejűleg a felvételi vizsga és orvosi felülvizsgálat is meg fog történni. Nagyváradai Pénzügyigazgatóság. Dr. Nagy s. k. pü. igazgató.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Rendben folyik a postatakarékpénztári betétek követeléseinek bejelentése

Illetékes helyről nyert értesüléseink szerint Nagyváradon teljes rendben folyik a régi postatakarékpénztári betétek követeléseinek bejelentése. Már a betétulajdonosok nagyrésze jelentkezett. A jelentkezettek túlnyomó részében kisemberek, akik különös megelégedéssel vették tudomásul, hogy a román megszállás alatt kapott oly sok biztatás és felütités után most már valóban visszakapják betéteik értékét. Hatalmas összegre rugnak a követelések s a postatakarékpénztár valószínűleg külön alapot teremt a kifizetésekre, mert a románok a kifizetésre szánt összeget mindeztideig nem adták vissza Magyarországnak. A kitalások végleges időpontja még nem ismeretes, de valószínű, hogy erre az összegre nagy munkájának befejezése után rövidesen sor kerül.

Ezzel kapcsolatban meg kell írunk

azt is, hogy a román idők alatt Erdélyben különféle ügynökségek, egyesületek alakultak, amelyek tagjaik számára vállalták a reménytelen betétek ügyének tömeges elintézését. — Nagyváradon az egyik nagybank keretében alakult meg egy ilyen egyesület, amely a város betétulajdonosainak nagyrésztét magában foglalja. Most, amikor a kifizetés már minden különleges eljárás nélkül bizonyossá vált, a tagok szeretnék kilépni az egyesületből, mert az egyesület csak bizonyos százalék ellenében szerzi meg a betétek ellenértékét. Annakidején azonban olyan belépési nyilatkozatot íratnak alá a tagokkal, amely még ma is jogérvényességgel bír. Így az a helyzet, hogy ha meg is kapják betéteik ellenértékét a kisemberek, a kapott összeg egy részét át kell adniuk az egyesületnek.

Jólsikerült az evangélikusok műsoros táncestélye

Nagyvárad. Saját tud. A tisztelettel Református Kulturpalota pompás nagyterme szombaton este a javában álló farsang egyik legjobb mulatságának volt a színhelye. Itt rendezte meg jótékony célú műsoros táncestélyét az Evangélikus Női Gyámintézet szép anyagi, erkölcsi siker és az igaz jókedv jegyében. A műsoros táncestélyen a város társadalmának színe-java megjelent s a közönség sorában nemcsak a testvéregyházak, de a honvédség, a vármegye, a város és több egyesület, testület, hivatal képviselőit ott láttuk. A vármegyét dr. Vitéz Nadányi János alispán képviselte, míg a város képviselőiben dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester és Gyapay János polgármester jelent meg.

Nyolc óra után Nosz Andor prologjával vette kezdetét a műsor. Az ötletes és ügyes rendezésű számok mindenike nagy tetszést aratott. A műsor keretében a „hires párok” életének egy-egy jellemző mozzanatát mutatták be, élőképpen, vagy táncos, nótás jelenetben. XV. Lajost és Pompadour Soós Ede és Solyom Sári alakította. A táncbetétekben Bartsch Stella—Vigh Zoltán, Gyenge Éva—Tolvay Gyula és Guthy Vilmos működtek közre. Patófit és Szendrey Juliát Széles Gábor és Takáts Baba alakította, Pierot és Pierettet Osztás Mancsi és Solyom Sári. Romeo és Juliát Masznyik Géza és Hegedűs Baba, Schubertet és Madyt Széles Gábor és Hermann Ilus játszotta. Az előadott Schubert dalt Pálfi Erősné kísérte zongorán. A további jelenetekben Antoniuszt és Cleopatrat dr. Kardos Antal és Urszinyi Judit alakította. Bancsik Vali, Hegedűs Baba, Horváth Irén, Horváth Klári, Osztás Mancsi és Solyom Sári, ebben a számban táncbetéttel szerepeltek. Mátyás király és Szép Ilonka jelenetét Tóth Sándor és Andriška Magda adta elő. A kísérőverset Katona Antras szavalta. A műsor két utolsó száma aratott talán a legnagyobb sikert. Az egyikben a Sasfőzőt Sebestyén Gábor, míg a

partnerét, az egykori Elsier Fannyt Julier Judit alakította. Az utolsó jelenetben Kisfaludy S. és Szegedy Róza idillikus szerelmét és ezzel kapcsolatban szép szüreti képet mutattak be. Kisfaludy szerepében Szigethy Lehel, Szegedy R. szerepében Máyer M. kapott tapsot. A szüreti jelenet többi szereplői a következők voltak: Bancsik Vali, Horváth Klári, Osztás Mancsi, Solyom Sári, Csonka Icuka, Hankovics Oli, Molnár Báby, Ömbödi Éva, Popovics Márta, Riemer Baba, Steiner Cucu, Pényes Emmi, Kis Gyula, Vigh Zoltán. Az egyes számokat Nosz Andor és Urszinyi Éva vidám és szellemes konferansza vezette be. Amor szerepét Dády Sárika játszotta. A műsor befejeztével a közönség melegen ünnepelte Bartsch Sándornét, az Evangélikus Nőegylet népszerű elnöknőjét.

Kezdetét vette a bál, amelyet tizenkét színes, pompázó magyarruhás pár kőrmagyarja nyitott meg. A kőrmagyart a következő párok táncolták:

Altnóder Klári—Váradai Lázló, Horváth Klári—Gúthy Vilmos, Asbóth Mimi—Kratz Lóránd, Horváth Irén—Soós Ede, Bancsik Vali—Sebestyén Gábor, Gödény Ella—Masznyik Géza, Solyom Sári—Tóth Sándor, Pényes Emmi—Lukács Gergely, Mayer Mária—Kis Gyula, Bartsch Stella—Katona András, Singer Raldi—Tolnai Gyula, Altnóder Csilla—Vigh Zoltán.

A kőrmagyart után „kiváltságos” kétórás mulatott, táncolt a legújabb hangulatban a fiatalság.

A szépsikerű, nívós táncestély rendezésében legnagyobb és legeredményesebb munkát Bartsch Sándorné végezte. A rendezői kart Petry Gyula irányította kitűnő körültekintéssel. Az előadott táncszámok ismét Muresanné Antalffy Margit tanárnő hozzáértéséről és szakképzettségéről tettek tanúságot. (—laky)

A mátyás lakatos

szerelesei, javítási vállalás
Rimanóczy u. 10 sz.

A szalontai főmolnár esete

A honvédség bevonulása után a nagyszalontai nagyüzemek katonai felügyelője bizalmas megbízást adott Pásztor Gergelynek, a nagyszalontai Dancea Jakab féle malom főmolnárának, aki amellett, hogy kitűnően érti szakmáját, olyan izig-vegerig magyar ember, hogy meg lehetne róla mintázni az ősmagyar típusot. Hogy a megbízásának mi volt a tartalma, az természetesen nem tartozik ide, valamint az sem, hogy a derék, hatvanas főmolnár hogyan teljesítette a megbízást. A lényeg az, hogy Dancea Jakab román bérője Mocan Gavril bosszút forralt a megbízás vállalása és teljesítése miatt.

A katonai közigazgatás idejében azonban tehetetlen volt magyar főmolnárával szemben, annál is inkább, mert az akkori megtorlás jellegű kiutasítások során őt is áttették a határon. De a polgári közigazgatás alatt „lovagias” magyar közbenjárások eredményeként visszaszárvárgott ő is, s első dolga volt, hogy kijelentette főmolnárjának:

— Pásztor ur, én magával nem vagyok megelégedve...

Hogy a főmolnár négy éven át kifogástalanul és gazdája megelégedésére teljesítette kötelességét, azt Mocan Gavril nem vette figyelembe. És megindította a guerilla harcot vezető alkalmazottja ellen. Egyszerű hadművelet. A főnök vonakodik kiadni valami járandóságot, mire az alkalmazott követeli ezt, vita kerekedik, a főnök gorbáskodni kezd, mire az alkalmazott önértékesen válaszol. Az eredmény: azonnali felmondás.

A magyar főmolnárnak tehát tövönia kell Dancea Jakab malmából, amelyet a milliomos nagyváradai vállalkozó, a román uralom idejében potom egymillió leier vásárolt meg Szalonta városától, holott köztudomásulag 4 millió leier is megér s amely malom annakidején hatóságilag segédlettel biztosítottá magának az egyeduralmat Szalontán, a másik — magyar kézben lévő — malom leállításával...

Róman világban legfeljebb darálni lehetett hetenként kétszer a konkurens magyar malomnak a Dancea—Mocan üzem mellett. Magyar uralom alatt főmolnár sem lehet Pásztor Gergely a román malomban...

M. Kir. Allamvasutak
nagyváradai osztálymérnöksége
589-a—1940. sz.

Hirdetés

Nagyvárad—Össipuszta állomások között a pályatest mentén levő kb. 4300 m. területen mintegy 1400 kékvet tartalmazó lábonállás nádas levágására és a kitermelt nádnak vashuzal hozzáadásával mennyezet szövetté (stuccaturrá) való feldolgozására részeseedés ellenében versenypályázatot hirdettünk. Erre vonatkozó közelebbi felvilágosítás a MÁV nagyváradai osztálymérnökségénél, Horthy Miklós ut. 47. szám alatt a hivatalos órák alatt szerezhető be, hová az írásbeli ajánlatok 1941. február 5-ig küldendők be. Az ajánlat megtétele előtt pályázó a nádasat a helyszínen, a 44. és 45-ös őrházak közti a pálya baloldalán meatekinthetik.

Magyar Kir. Allamvasutak
Nagyváradai Osztálymérnöksége

A Szigligeti Társaság közgyűlése elé

*

Örömmel olvasom, hogy kedden délután végre közgyűlést tart a Szigligeti Társaság.

Nem lehet azt állítani, hogy elhamarkodtuk ezt a közgyűlést. Közel fejlesztendő telt el azóta, hogy a reánk nehezedő idegen uralom rikoltó színeit elfújta a szeptemberi szél. Azóta bőven kínálkozott volna alkalom, hogy a Társaság hallassa szavát és megnyilatkozzon azon az emelvényen, amit az elnyomatás nehéz éveiben annyi szeretettel és lelkesedéssel vett körül a város közönsége.

A huszas években még megvolt a lehetőség arra, hogy a Szigligeti Társaság rendszeres felolvasó üléseket tartson. Egy-egy matiné esemény-számra ment. A közönség zsufolásig megtöltötte a Katolikus Kör nagytermét, ahol a felolvasó üléseket tartották s emelkedett, ünnepi hangulat töltötte el a magyar szóra szomjózó lelkeket. Demonstráció volt, tüntetés-számra ment egy-egy felolvasó ülés. A Társaság pedig a maga mozgalmasságát, élénk tevékenységével irodalmi atmoszférát tudott teremteni. Jó hatással volt a közönségre, nevelt, oktatott s munkára ösztönzött fiatal, kibontakozó tehetségeket. Nem érhetne vád, hogy az irodalmi társaságok elaggott, reszketős, erőtlén és érdektelen hangján beszélt. Valóban méltó volt hívatásához, ahhoz a különleges hívatáshoz, amit a kivételes idők még felelősségteljesebben követeltek tőle. Egy tudós főpap, Karácsonyi János, Gulácsy Irén, Tabéry Géza és Perédi György voltak a Társaság tartópillérei. Az elnyomás azonban egyre konokabb, folytagóbb erővel térdelt a mellünkre. Lélekzení is alig tudtunk. Rendre elmaradozott az a közönség, amely proletársorba taszítva kikerült a perifériákra s amely zömét alkotta az érdeklődőknek. A kegyetlen kenyérgond elvette szíjzját az irodalomtól. Megrokkant, belefáradt és belefásult az életküzdelembe. Kifényesedett és elkopott egyetlen fekete ruhája s önmaga elől is elakart bújni. Akik felül voltak, vagy felül maradtak, másfelé fordultak érdeklődésükkel. S a felolvasó teremben egyre ritkult a közönség, egyre hűvösebb lett a levegő. Csak az előadókban s a költőkben lobogott még a tűz, a Társaságunk már nem igen telt fára... De a nagyműveltségű, széles látókörű prelátus-kanonok, Némethy Gyula dr., aki Karácsonyi püspököt követte az elnöki székben tovább tartotta a lelket a Társaságban. A felolvasó üléseknek még hosszú időn keresztül eleven hatásuk volt, kultúrát, műveltséget terjesztettek s ápolták a magyar szót, a magyar betű iránti fogékonyságot. Csak később került rá sor, amikor a közönség már nagyon megritkult, hogy kisebb terembe kellett vonulni s ekkor a Református Leánygimnázium dísztermében tartották meg az üléseket. Ekkor már az idősebb generáció csaknem teljesen elmaradozott és jobbra fiatalokból telt ki a közönség. De egyre több baj volt a hatóságokkal, egyre nehezebb volt engedélyhez jutni. Csak sátoros ünnepeken, nagy irodalmi események, centennáriumi fordulóknál lehetett néha megszólalni, legutóbb pedig már egyáltalán nem engedélyezték az üléseket. A nagyműltű irodal-

mi Társaság elnémult, hallgatásra kárhoztaiták.

Most, a felszabaduláskor talán szívesebben és kitörő örömmel kellett volna megszólalnia, egy díszes ünnepi ülés keretében, de úgy látszik a kényszerű hallgatásban elszibbadt, elvesztette rugalmasságát, tetre kész lendületét. Később szerettem volna szövegni ezt. Szítani a lappangó tüzet, vilát provokálni, veszekedni egy kicsit, hogy felrázzuk magunkat s felbredjünk. Társaságok, egyesületek alakulnak újult erővel és nagy lelkesedéssel. Annyi gyerekes gyűlést, összejövetelt tartanak felnőttek szórakozására, hogy nem lehet őket számon tartani. És mindre van idő, mindnek megvan a közönsége. Lehetetlen, hogy a Szigligeti Társaság ne találja itt újból termékeny talajra s ne tudná betölteni hívatását. Csak el kell kezdeni a munkát a régi lendülettel, a régi hittel és kitar-

tással. De nem szóltam, mert úgy hallottam akkor, hogy „reprezentatív” estélyre készülnek. A Társaság régi tagjait óhajtja megszólaltatni az újraindulás küszöbén. Vártuk és szeretettük volna hallani őket, de még egyre késnek. Most pedig azt olvasom, hogy kedden délután 6 órakor közgyűlést tart a Szigligeti Társaság.

Hosszú idő után és talán vontatottan, de megteszi végre az első lépést. Örömmel üdvözljük munkájában. Továbbra is hívatást kell betöltenie azon az úton, amelyen közel fél évszázaddal ezelőtt elindult. Nem szabad tespednie s bepökhálósodnia az irodalmi társaságok érzéketlen és mazdulatlan unalmában. Eddig sem ezt tette. Az Erdélyi Irodalmi Társaság és a vásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság mellett, azt hiszem, egyedüli volt szűkebb pátriánkban, amely élt és hatott és nem vidékiesedett el, nem fenekelt meg önképzőköri színvonalon. Ez adta meg eddig s csak ez adja meg a jövőben is a létjogosultságát. Erőszakos, tehetségtelen akarnokok, dilettáns írók, fűzfapoéták sorvasztják el és döntik sírba rendszerint az irodalmi társaságokat. A műkedvelők szerepeltetésével elvesztik létjogosultságukat és

ellentétbe kerülnek hívatásukkal, amely csak az irodalom népszerűsítése és az irodalmi ízlés fejlesztése és ápolása lehet. Nekünk különösen vigyáznunk kell ezen a téren! A kisebbségi életben csinálnak bántunk a kritikával, mert örültünk minden jószándéknak s a satnyább tehetséget is érdemen felül elismertük. De ennek a jövőben véget kell vetni. S nem csak a hívatottak, de a Társaság is csak akkor tölti be telkiismeretesen rendeltetését, ha nagy gondal és felelősségének teljes tudatában őrzi az irodalmat a betolakodó kontároktól és ápolja, szóhoz juttatja az igazi tehetséget. Némethy Gyula dr. ízlése és műveltsége kellő biztosíték arra, hogy a Társaság ezentúl is megtartsa azt a színvonalát, amely valóban az irodalmi társaság rangjára emelte. De a sajtónak is kötelessége, hogy tárgyilagos, őszinte és szigorú kritikával figyelje a Társaság munkáját. Mert a felszabadult magyar szellem művelésében s a város lelkeségének kialakításában nagy és felelősségteljes munka vár most a Szigligeti Társaságra. És ebben a munkában méltónak kell maradnia a múltjához.

BÉLTEKY LASZLÓ

Nagyszalonta város képviselő-testületének ünnepélyes beiktatása Dr Hadady Imre polgármester programbeszéde

Nagyszalontáról jelentik: Vasárnap ünnepélyes külsőségek között iktatták be hivatalába a hajdúváros polgármesterét és a város képviselőtestületének tagjait.

Az ünnepségen a vármegye részéről dr. Cziffra Kálmán főispán, dr. vitéz Nadányi János alispán és dr. Osvald János főjegyző jelent meg. Nagyvárad városát Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester és Gyapay alpolgármester képviselte. Gyula és Hajdunánás megyei városok is népes küldöttséggel jelentek meg a beiktatáson.

A vármegye vezetőit dr. Hadady Imre, Nagyszalonta polgármestere fogadta meleg köszöntéssel. Az üdvözlésre keresetlen szavakkal válaszolt a főispán és az alispán. A hatóságok képviselői előbb a templomokban megtartott ünnepi istentiszteleteken vettek részt, majd átvonultak a város-házára, ahol dr. Hadady Imre elnöklésével megkezdődött a beiktatási ünnepség. Fölolvasták a polgármester és a képviselők kinevezéséről szóló alispáni átiratot. Dr. vitéz Nadányi János alispán szöveget fel ezután és üdvözölte a polgármestert és a képviselőtestület tagjait. Az alispán szavaira Arday Aladár református esperes válaszolt, majd Molnár György orsz. képviselő, kiscgazda a város közönsége nevében üdvözölte a kinevezetteket.

Az üdvözlésekre dr. Hadady Imre

polgármester válaszolt s nagy beszédjében vázolta a város vezetőségének munkatervét. Elsősorban a város Barmád-pusztai gazdaságának modern színvonalra való emelését akarják megvalósítani. Részletes öntözési programot dolgoznak ki, s a város tulajdonát képező méntelepét fejlesztik ki. A sok kárt okozó belvizek le-

vezetésére is szükség lesz. Ez azonban olyan nagy költségű munka, hogy csak a vármegye támogatásával tudják megvalósítani. Ezenkívül a mezőgazdaság általános színvonalának emelése s a pangó kisipar és kiskereskedelem helyzetén való segítség is elsőrendű gondja lesz az új városvezetésnek.

A beiktatás után barátságos hangulatú közeled volt a Redutban. Az ebéden dr. Cziffra Kálmán a kormányzóra üfítette poharát; Bagoly Bertalan református lelkész a főispánt üdvözölte. Molnár György, Soós István polgármester és Bagoly Bertalan mondott még pohárköszöntőt

Olcsóbb lett a tojás és a vöröshagyma

Részletes beszámoló a hétfői hetipiacról

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon jó közepes felhozatal mellett csökkenő iránymutatást mutattak az árak. Több tömegfogyasztási cikk, így a hogyma és a tojás ára olcsóbbodott. A burgonyaellátás kérdése még mindig nem oldódott meg, amennyiben a keresztény nagykereskedők nem kapták meg az elosztóközponttól megrendelt árujukat. Így a közönség a zsidó nagykereskedőknek van kiszolgáltatva, vagy kénytelen drága bihari burgonyát vásárolni. Feltűnő nagy volt a felhozatal és a forgalom a halpiacon. A kitűnő érmelléki és kőrösi hal aránylag nagyon olcsó s amallett izletes különlegesség. Részletes árak a következők:

Zöldéggypiac. (Közepes felhozatal.) Levesbevaló zöldség kg 10-12 fillér, burgonya kg 24 fillér, vöröshagyma (keresztény nagykereskedőknél) kg 24 fillér, fokhagyma kg 90 fillér, fehércáposzta fejenként 10-12 fillér, kelkáposzta 10-15 fillér, karaláb fejenként 6-8 fillér, cékla kg 12 fillér, nemesbab kg 50-60 fillér, málibúzt kg 30-36 fillér. A többi cikk ára nem változott lényegesen.

Gyümölcspiac. Gyenge felhozatal.

Alma, fajta szerint kg 50 fillér-1.50 pengő, körte kg 1-1.50 pengő. Más gyümölcs nem volt a piacon.

Tejpiac. Közepes felhozatal, az árak tartottak. Tej literje 33 fillér, tejföl literje 1-1.60 pengő, tehéntúró kg 1-1.20 pengő, falusi vaj kg 4 pengő. A viszontelárusítók árai nem változtak. Főzőolaj literje 2 pengő.

Tojásipiac. A felhozatal növekedésével arányosan napról-napra csökkennek az árak. A hétfői hetipiacon már bő felhozatal volt tojásból s ennek megfelelően jóval a normális aron alul árulták a tojást. Árak: tojás párja 18-24 fillér. (Maximális ár 28 fillér)

Baromfipiac. Jó közepes felhozatal, az árak tartottak. Ránanivaló csirke párja 3.25-4 pengő, tyúk db 3.50-4, pulyka db 8-10 pengő, hizott ruca db 6-7 pengő, hizott liba kisebb 12-15 pengő, nagyobb 16-20 pengő.

Halpiac. Nagy felhozatal. Kőrösi hal kg 1-1.50 pengő, érmelléki halak, kárász kg 1 pengő, sügér kg 1 pengő, csuka kg 1.10-1.20 pengő, hizalt potyka kg 2 pengő. A halatoni kecsge és fogas és a harsca ára nem változott.

Terménypiac. Felhozatal nélkül. Az árak csak névlegesek.

Luxus cikk-e a rádió?
Nem, mert erre minden kultur embernek nélkülözhetetlen szükségése van! Tekintse meg tehát a **Vacsi és Dobribán** rádió szaküzletét mielőtt rádió-szükségletét beszerezné.
Kedvező fizetési feltételek! Hanglemezek nagy választékban!
Kosuth Lajos utca 7. szám.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30.
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
 Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

Ötperces teljes elsötétítés lesz hétfőn este

A hétfő esti légvédelmi próbával kapcsolatban kiadott rendelkezéshez pótlólag közli a polgármesteri hivatal, hogy hétfőn este 8 órai kezdettel a rendelkezésben említett szíréna jelzés mellett öt perces teljes elsötétítés lesz, ami minden nagyvárad lakosra kötelező.

MEGHALT BOROSS GYÖRGY NYUGALMAZOTT ERDÉLYI UNITÁRIUS PÜSPÖK. Kolozsvárról jelentik: Dr. Boross György, az erdélyi unitáriusok nyugalmazott püspöke 86 éves korában Kolozsváron meghalt. Dr. Boross György az udvarhelymegyei Tordárfalván született 1855-ben. Húsz éves korában lépett egyházi pályára. A lelkész volt az Erdélyi Irodalmi Társaságnak és számos cikke jelent meg magyar és angol folyóiratokban. Önálló kötetekben foglalkozott az unitárius vallás főelveivel és megírta Brassai Sámuel életrajzát is. Hatvanöt éven át szolgált egyháziaként. Ebből tíz évet mint püspök töltött az erdélyi unitárius egyház élén. Temetése szerdán lesz Kolozsváron. A temetési szertartást dr. Józán Miklós budapesti unitárius püspök helyettes fogja végezni.

Az erzsébetvárosiak műsoros táncmulatsága. Nagyvárad. Saját tud. Az erzsébetvárosi katolikusok vasárnap este kitűnően sikerült műsoros táncmulatságot rendeztek a Katolikus Leányegyletben. A jóteknycélú hangulatos mulatságon szépszámu közönség vett részt s a késő éjszakai órákig maradt együtt.

534 POLITIKAI FOGLYOT BOCSÁTOTTAK SZABADON SPANYOLORSZÁGBAN. Madridból jelentik: A NTI: A spanyol minisztertanács elrendelte 534 fogva tartott politikai bűnös szabadonbocsátását. Rendelettel korlátozták a papírfélék használatát. Törvényt fogadtak el a vasúti és közúti szállítás újjászervezéséről.

Tűz a lipótmizei elmeorházban. Budapestről jelentik: (A Pest írja.) Hétfőn reggel a lipótmizei elmeorházba kérték a tüzoitokat. A tűz az intézet szalmazsákraktárában keletkezett. A tüzoitók igen gyorsan elfojtották a tüzet. Az intézet betegei sorában nem okozott a baleset különösebb nyugtalanságot.

Szép butort akar?

várjon febr. 2-ig

Hétfőn este újból megkezdődik az olasz nyelvoktatás a Szent László reál-gimnáziumban, amely tudvalevőleg fahiány miatt szünetelt eddig. A nyelvórákat hetenként háromszor, hétfőn, szerdán és szombaton este 7 órai kezdettel tartják meg.

GRÓF BETHLEN GYÖRGY TITKOS TANÁCSOS. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésre dr. gróf Bethlen Györgynek földbirtokos, országgyűlési képviselőnek a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Az új titkos tanácsos, mint az erdélyi magyarság vezére lelkes és eredményes munkájával méltán részvett a kitüntetésre, amely a magyar politikai életben általános örömet keltett.

Halálozás. Özv. Pénzes Józsefné 70 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Temetése kedden délután 4 órakor lesz az Ősi temetőben.

Az „Erdélyi induló” szerzőiről. Budapestről jelentik: (MTI) Az Erdélyi induló ellen több helyről elhangzott támadásokkal kapcsolatban a szerzőket ért vádakkal szemben illetékes hely megállapítja: A szerzők a szakértők megállapításai szerint önálló munkát végeztek és eredeti művet alkottak. Művek megalkotásánál nem használtak fel idegen eredetű forrásokat. A munka létrehozásában tisztán és kizárólag magyar szerzők vettek részt.

27 év után érkezett haza Szibériából. Székesszentgyörgyről jelentik: Szekeres Sándor földműves 1914-ben, 21 éves korában vonult be katonának, s a fronton hamarosan orosz fogságba került. Huszonhét év után csak most térhetett haza szülőfaluja, a fehérmegyei Csőr községbe, ahová orosz feleségével és három gyermekével érkezett. Szekeres Sándort családja és az egész község nagy ünnepességgel fogadták.

Üskeresztény nőt

pénztár kezelésben gyakorlati jó számológépet felveszek.

Ajánlatot „Biztos állás” jeligen a kiadóban.

Hetenként egyszer kenyér helyett mamaligát esznek Romániában. Bukarestből jelentik: (Budapesti Tudósító) A megyefőnökök felhatalmazást kaptak, hogy hetenként egy napra kenyéretelen napot rendeljenek ki és ezeken a napokon a lakosság mamaligát eszik.

Nemesített zab vetőmagot lehet igényelni vetőmag szaporítás céljából. Nagyvárad. Saját tud. A város közéleti hívataltal értesíti a nagyobb gazdaságokat, hogy a m. kir. Növénytermelési Hivatal Budapest, IV. Vámház körút 2, készpénzért fajtiszta Lovánpatonai (sárga és fehér), Székács és Hatvani eredeti nemesített zab vetőmagot ad ki, elsősorban nagyobb gazdaságoknak vetőmag szaporítás céljából. A vetőmag alapára mátertermésenként 23 pengő, ehhez jön 2.5 pengő nemesítési felár. A vasúti szállítás költségét a Növénytermelési Hivatal viseli. A nemesített vetőmag utaltermése elsősorban a Növénytermelési Hivatalnak ajánlandó fel. Amennyiben kigazdák vállalkozónak vetőmag továbbszaporítására, úgy a zab vetőmag ára, ha az összmenyiség egy-egy kigazdánál a 15 mátertermésnél is nem haladja, 1 pengővel alacsonyabb.

PÁLYÁZAT HORTHY MIKLÓS-ÖSZTÖNDÍJRA. Budapestről jelentik: (MTI): A vallás- és közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdetett a Horthy Miklós alapítvány iskolai ösztöndíjra. Az alapítvány három ösztöndíjat oszt ki: egy 200, egy 300 és egy 600 pengőst.

Ülősztrájkot kezdtek egy amerikai acélgár munkásai. Newyorkból jelentik: (NTI) A betlehemi acélművek munkásai „ülősztrájkot” kezdtek. Ezzel az eljárással tiltakozásukat fejezik ki a legutóbb bevezetett önálló munkafeltételek ellen. A betlehemi acélművel szemben az amerikai fegyverkezési ipar szempontjából nagy szerepet játszanak. Legutóbb egymillió fegyver szállítására kapott megrendelést.

Felhívás a népszámlálással megbízott számlálóbiztosokhoz. Nagyvárad thj. város polgármestere Ad. 535-1941. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki: Felhívom a népszámlálással megbízott összes számlálóbiztosokat és felülvizsgálókat, hogy a folyó évi február hó 1-én kezdődő népszámláláshoz szükséges és itt visszamaradt nyomtatványok átvétele és a 303 1941. M. E. számú rendelettel kapcsolatban a további instrukciók meghallgatása végett 1941. január 28-án délután 5 órakor a városháza nagyteremében, I. em. 16. szám, — a törvényes jogi következmények terhe alatt — feltétlenül és pontos időben megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1941. január 27. Dr. Soós István polgármester.

Nagy áradások Ausztráliában. Ausztráliából jelentik: (Reuter) Dél-Ausztráliából hatalmas áradásokat jelentenek. Az áradások komoly forgalmi akadályokat támasztanak a vasúti és országúti forgalomban. Az áradásoknak anyagiakban és emberéletben is sok áldozata van.

KIÖNTÖTT A MARGAL FOLYÓ. Marczalgerelyiből jelentik: (MTI) A Margal víz a hirtelen olvadás következtében kilépett a medréről és elöntötte az árterületet. Az ősszel kiöntött víz megfagyott. A most kiöntött víz felrepesztette a jégpáncélt és hatalmas jégdarabok sok helyen veszélyeztetik a hidakat és védőöltéseket. Az áradás elöntötte a mederszélesítés munkálatainak a színhelyét is.

ARGENTINA ÖTVENEZER TONNA GABONÁT SZÁLLIT SPANYOLORSZÁGBAN. Madridból jelentik: A Reuter: Spanyolország részére szállítandó argentinai angol gabonakészletről tovább folynak a tárgyalások. Megállapodás jött létre 50.000 tonna gabona szállítására. Az első szállítmányt azonnal útnak indítják. A szállítás spanyol hajókon történik.

A németek elutaznak Görögországból. Belgrádból jelentik: Szombatra egy 35 tagból álló athéni német csoport és egy 17 tagból álló német csoport érkezését várják Szalonikiból Belgrádba. A németek elhagyják Görögország területét, hogy hazájukba térjenek vissza. A jelentés szerint egyelőre csak asszonyokról és gyermekekről van szó.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága jó feleségem elhunyt alkalmából mély fájdalommal résztvételükkel osztották hálás köszönetemet ezúton fejezem ki.

Helbrücki Schuch Károly,
 ny. alezredes.

Feljegyzések

A bolgár nemzetvédelmi törvény most jelent meg az elmúlt hét végén a hivatalos lapban. A nemzetvédelmi törvény négy részből áll. Az első rész a titkos és a nemzetközi szervezetek feloszlásáról intézkedik. Természetes, hogy ez a rész főképpen a szabadságküzdelem ellen irányul. Ugy látszik, hogy a bolgárok is megélték ennek a nemzeti és társadalmi mélynek a pusztítását és nyakára tették a kést. Bizonyára törödni fognak azzal is, hogy külföldi jámbor elnevezések és cölkitűzések leple alatt ne menekülhessenek a törvény szigora elől. Nálunk ugyanis ez a taktika. Ezért láthatjuk régi cégeres szabadságküzdelemünket vígan érvényesülni az összes posztokon. A bolgároknak több szerencsét kívánunk a tisztogatáshoz.

A nemzetvédelmi törvény második része — a legfontosabb rész — a bulgáriai zsidókkal foglalkozik. Ez a rész tulságosan bőkezűséggel illeti a bolgár nép keblére a keveredett zsidóságot. A magyarázat egyszerű: a bolgár vadászterület sohasem volt olyan zsíros, mint a magyar és ezért nem lepték el úgy a zsidók, mint jellemzően a magyarok.

A törvény megvonja a zsidóktól az aktív és passzív választójogot, a földbirtoklás jogát és azt a jogot, hogy a hadseregben szolgálhassanak. Viszont kötelező a zsidókra a munkaszolgálat. A gazdasági életben a zsidók ezentul csak százalékarányuknak megfelelően vehetnek részt. Az állam szempontjából fontos igari, kereskedelmi és pénzügyi vállalkozásokban a zsidók részvétele nem haladhatja meg az 5 százalékot. Zsidók nem köthetnek házasságot és nem élhetnek közös háztartásban nemzsidókkal, azonkívül nem lehetnek nemzsidó női háztartási alkalmazottak. A törvény életbeléptével elvesztik a zsidók a szabad költözködés jogát.

A hurok tehát egyre jobban szorult. Nyugaton már csak Anglia áll a zsidókérdést intézményesen megoldani akaró államok során kívül. Ott még zsidó szempontból arany élet folyik, már amennyiben a német bombák megengedik ezt a dicséretet. Beljebb kelet felé, mindenütt sor kerül, vagy kerül a liberális gazdasági rendszer hasznélvezőinek visszaszűrésére. Most legutóbb Jugoszlávia hozott drasztikus rendszabályokat a zsidó tulajdosok letörésére. Ugy látszik, hogy Bulgária sem akarja vállalni a menedék szerepét, azért gondoskodik szigorú zsidótörvényről.

A nagy szorongatásban tehát már csak mi vagyunk egy kis sziget, menedékhely a zsidóság számára. Van ugyan zsidótörvényünk, de annak érvénye nincs kiterjesztve a visszatért részekre. A zsidóság már nyíltan hangoztatja itt nálunk, hogy nem is lesz soha. Bizik kipróbált pártfogóiban, akiknek eddig sikerült Damokles kardját jól a mennyezethez erősíteni és bizik... az angol győzelemben. Pedig jól tudhatná, hogy új 1919. nem lesz soha. Zsidó nem taposhat többé rá a meggyalázott nemzet testére. (P. L.)

* Okleveles tanár magánvizsgákra felkészít, magyar nyelvi, helyesírási, valamint olasz nyelvi, gyors- és gépirrási órákat ad. Beöthy Ödön utca 42, kapuval szemben.

SZÍNHÁZ

Báró Kemény János az erdélyi magyarszínhátszás súlyos nehézségeiről

A budapesti *Nemzeti Újság* legutóbbi száma közli az alábbi érdekes sajtóbeszélgetést:

Súlyos helyzetben van a nagymultu erdélyi színhátszás. A Kolozsvári Magyar Színház kérdésének megoldásáról most már a legrövidebb időn belül gondoskodni kell. Nem szabad egy pillanatra sem elfelejteni, hogy eza színház a román megszállás éveiben a magyarság egyik legerősebb összetartója, nemzeti öntudatának egyik legfontosabb ápolója volt. Magyaroknak lenni s magyar színházba járni: egyet jelentett. Erthető tehát, hogy a felszabadulás után azonnal napirendre került a kolozsvári színház további sorsának kérdése. Több hivatalos nyilatkozat hangzott el arról, hogy mihelyt a románok által annakidején lefoglalt Nemzeti Színház épületének újjáépítése befejeződik, nyomban állami kezelésbe kerül a kolozsvári színhátszás.

Közben eltelt négy hónap és a színházról báró Kemény János vezetése alatt várakozó állásponban, de a régi helyén működik tovább. Mind a színészek, mind a nagyközönség feszült érdeklődéssel várják, hogy az illetékes tényezők mikor döntenek a színház további sorsáról? A helyzet ideiglenessége természetesen hozzájárul ahhoz, hogy a színház egyre fokozódó nehézségek között tudja csak teljesíteni különleges erdélyi hivatását. A társulatot még az elmúlt nyáron egész Erdélyre tekintő méreteiben szervezték meg, működése viszont az elmúlt hónapok alatt csupán Kolozsvár városra korlátozódott. Egyéb nehézségek is közreműködtek abban, hogy a színház látogatónak száma mult esztendő átlagának egyharmadára csökkent le az utolsó hónapok folyamán, ami a színház költségvetését teljesen felborította.

Ez a súlyos helyzet annyival érzékenyebben érinti a színházat, mivel a román uralom alatt leszegényedett és megnyomorított magyar közönség annakidején tömegesen látogatta a színházat. A kolozsvári Magyar Színház előadásainak még az utolsó évadban is 330.000 nézője volt, a főidény hónapjaiban 25.000 néző volt a nézők átlagos száma havonta. Ilyen látogatottság mellett a román kormányzat minden nyomása és a bevétel egyharmadát emelkedő adóterhek ellenére is boldogulni tudott a színházban főnyi hatalmas színház. A színház nemcsak létszámában, hanem minőségben is magas színvonalat tartott. Az Erdélyt járó budapesti frók, művészek és színházi szakemberek mindenkor a legnagyobb lelkesedéssel és elismeréssel nyilatkoztak előadásairól. Mindezek alapján érthető az az aggodalom, amellyel Erdélyben tekintenek a kolozsvári magyar színház sorskérdésének megoldása elé. Hírek terjedtek el arról, hogy rövid időn belül megnyílik a Nemzeti Színház épülete és a budapesti Nemzeti Színház vendégjátéka vezelné be Kolozsvár színházi életének új szakaszát.

Ezokról a hírekről s általában az erdélyi magyar színhátszás helyzetéről megkérdeztük báró Kemény Jánost, a színház elnökgazdáját, aki a következőket mondotta:

— Szeptember óta időközönként hírek jelennek meg a fővárosi lapokban a kolozsvári Nemzeti Színház megnyitásának időpontjáról. Ezek a hírek mindig egészen közeli időpontokra tették a színháznyitást. A színház épülete tudvalevőleg nagyszabású átalakítás alatt áll és ilyen körülmények között feleslegesen csigázzák fel, majd lankasztják el a közönség érdeklődését. Jelenleg a helyzet az, hogy a napokban remélhető a fűtőberendezés munkálatainak befejezése és csak ezután kezdődnek meg a tulajdonképpen nagy belső építési, illetve átalakítási munkák. Így tehát nem lehet arról szó, hogy január folyamán, sőt arról sem, hogy a tél folyamán megnyitható legyen a színházépület.

— A Nemzeti Színház épületének megnyitásáig mennyiben van biztosítva a kolozsvári színház működése és programja? kérdeztük ezután.

— Illetékes helyen — felelté báró Kemény János — feltártam azokat a nehéz körülményeket, amelyek között a színház jelenleg működik és azokat a szükségleteket, amelyeknek kielégítése feltétlenül szükséges az átmeneti idő alatt is. Azt remélem, hogy mind a kultuskormány, mind Kolozsvár vezetősége biztosítani fogja a további működéshez okvetlenül szükséges feltételeket, amelyek nélkül a színház nem tartható fenn. Tudvalevő, hogy a színházról megszervezése a nyár folyamán, még a bécsi döntés előtt történt s hogy a kisebbségi sorsban a mi társulatunk hivatása volt, hogy amíg Kolozsvár egész év alatt folyamatos színház-évdot tart, ugyanakkor ellássa a többi erdélyi és bányász városok magyar színházi szükségletét is. Az 1939—40. évadban Kolozsvárott 406 előadást tartottunk 192.920 néző előtt. Ugyanakkor Nagyváradon is tartottunk 140 előadást 38.978 néző előtt. Temesvárott 121 előadást 49.018 nézővel, Brassóban 114 előadást 43.658 nézővel, Végül Marosvásárhelyen, Aradon, Sepeszentgyörgyön 21. előadást, összesen 5496 néző előtt. Végeredményben tehát 802 előadást tartottunk 330.060 néző előtt. Érthető, hogy az ilyen nagyteljesítményre méretezett, hatalmas társulat nem tartható fenn kizárólag a kolozsvári színházba járó közönség támogatásából, hanem

erősen reászorul a kultuskormány és a városvezetés támogatására is.

— Mi a színház legközelebbi programja?

— Mindenekelőtt felújítjuk a *Peleskei nőtársulat*, amelyen Erdély egyik legrégebbi érdemes színésze, Hetényi Elemér ünneplő színészi működésének ötvenedik évfordulóját. Egyik legközelebbi bemutatónk a Budapesten négy sikerrel előadott *Hajnaldik* című színmű. Ösbemutatóként előadjuk *Babay József Körtánc* című legújabb darabját. A fővárosi Nemzeti Színházról hozzájárulást kértünk *Márai Sándor Kaland* és *Bókay János Négy asszonyt szeretek* című darabjainak előadására. Készülünk *Kodolányi János Végrendelet* c. darabjára is. Megkezdtünk az előkészületet *Herczeg Ferenc Ocskay brigádéros*-ának felújítására, amelyet a román uralom alatt tudvalevőleg nem játszhattunk. Az operettegyüttes az *Erdésszléány* felújítására és *Fiatalság bolondság* című ujdonság előadására készül s közben rendes műsordarabjainkat játszva, — fejezte be nyilatkozatát báró Kemény János.

„Selmeci bál“

Operette bemutató
a Szigligeti színházban

Szép kivitelben hozta színre a színház Liszt Nándor operettjét, a „Selmeci bál“-t. A darab díszleteit Kovall István, a Nemzeti Színház egyik díszletfője készítette. Tihanyi Vilmos keze is meglátszik az előadáson. Még a segédzenévezetést kellene rendezned.

A szabadságharc idejében játszódik le a cselekmény. Selmecen éppen bál van, amikor bevonulnak Görgey huszárai. Zólyomi János főhadnagy fontos küldetést teljesít s a bálon találkozik régi ideáljával, aki még évek mulva is visszavárja a régi selmeci diákokat. A zólyom-huszárok hőstettei már akkor közismertek. Selmec fiatalága is beáll a zászló alá. Görgey tábornok újabb utasítással elküldi a főhadnagyot, aki nem is tud búcsút venni kedvesétől. Közbejön az orosz invázió, a fegyverletétel. Zólyomi bujdosik, gerille harcát folytat és szerelme Lilly mindenütt kutatja. Gancsukov tábornoknál találkozik össze, de Zólyomit itt felismerik és menekülni kénytelen. Az alföldi kis faluban, édesapja prészházában talál menedéket Zólyomi, s ide hozza Lilly a császár kegyelmi okmányát.

Lilly szerepét a vendégeként fellépő Lenhardt Ilona alakította: szépen énekel. Komlós Juci a megszokott vidám, hangulatos. A legtöbb tapsot ismét ő kapta. Fonay Mártha alakítása tetszett. Zólyomi László szerepében Tanya Emil jómegjelenésével és kellemes hangjával vált ki. Nagy Ferenc jóízű mókái sokat mulatozt a közönség. Nagyobb szerepekben jó alakítást nyújtottak még: Berengh Béla, Odray Géza, Felhő Ervin, de a többiek is igyekezettel járultak hozzá az előadás sikeréhez.

A zenekart Szathmáry Endre karnagy vezényelte. (b. s.)

A színházi iroda közleményei:

— **Selmeci bál.** Hétfőn és kedden este, Marschalkó Lajos, dr. Liszt Nándor és M. Galánffy Ágnes igaz magyar operettjét, amely a szombat esti bemutató előadásán olyan hatalmas sikert aratott, még hétfőn és a bérletben és kedden este bérletszűrésben játssza a színház kiváló operett együttese Tihanyi Vilmos fővárosi rendezésében, Lenhardt Ilonka operatőrekes-

Megindult a tanítás a
„Belvárosi Zenede“
magánintézet
minden tanszakán. Beiratkozások tovább folytak. Jelentkezni lehet, Nagy Sándor u. 6. alatt, minden délután 3—5-ig, hegedű, zongora, ének, cselló és zeneelméletre.
Mérsékelt tandíjak!

nő vendégfelléptével, rendes helyárakkal.

— **Viktória.** Kedden délután filléres helyárakkal. Ábrahám Pál világsikerű operettje, a Viktória első filléres helyáru előadása kedden délután 4 órakor lesz, a címszerepben Lenhardt Ilona operaénekesnővel. A többi főszerepeket a társulat legkiválóbb erői játsszák. A Viktória előadására minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

— **Az Ördög nem alszik** tízenötödik előadása szerdán este lesz, szintén filléres helyárakkal. Ez a briliáns színpadi mű előadásról-előadásra nagyobb és nagyobb sikert ért el, amit a legjobban bizonyít az, hogy a szerdán esti 15-ik előadásra is már tömegesen vásárolják elővételben a jegyeket.

— **Bécsi gyors, filléres előadásban.** Csütörtökön és pénteken este lesz első két filléres helyáru előadása Sándor Jenő és Kellér Dezső nagyszerű romantikus huszároperettjének, a Bécsi gyorsnak. A színház együttesének egyik legjobb előadása ez a hűbajos meséjű és fülhemászó zenéjű operett, amely a bemutató parádés szereposztásában kerül színre csütörtökön és pénteken este háromnegyed 8 órai kezdettel. Mindkét előadásra minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

— **A filléres előadásokra eddig megnyilvánult órlási érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos lesz mindenkinek jegyről elővételben gondoskodni.**

Heti műsor:

Hétfő este háromnegyed 8 órakor: Selmeci bál. B. bérletben.

Kedd délután 4 órakor filléres helyárakkal: **Viktória.** Nagyoperett Lenhardt Ilona felléptével.

Kedd este háromnegyed 8 órakor: **Selmeci bál.** Rendes helyárakkal.

Szerda este háromnegyed 8 órakor: **Az ördög nem alszik.** Filléres helyárakkal.

Csütörtök este háromnegyed 8 órakor filléres helyárakkal: **Bécsi gyors.**

Pénteken este háromnegyed 8 órakor filléres helyárakkal: **Bécsi gyors.**

— **Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztáránál.**

Bécs nyerte a Bécs—Budapest közti síversenyt

Budapestről jelentik: (MTI.) A két város közötti síversenyt kedvezőtlen hóviszonyok között a Bécsből távol eső Mária Zell-ben tartották meg. Az ugróversenyekben Bécs csapata 14:7 arányban győzött Budapest csapata felett. Végeredményben Bécs 47:36 arányban, most már harmadszor győzi le Budapest síelőit.

Frenozel Sándor

Ükör és üvegcsiszoló

Tábla-üveg nagy raktár

Képeretezés

Melegágyrámak és üvegek

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

RÁDIÓ

A gyorsnaszádok — a tengeri stukái

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

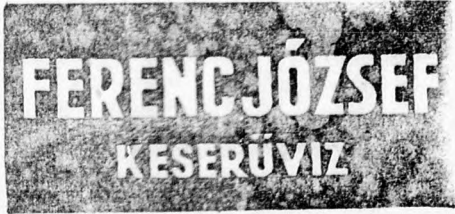
KEDD, JANUÁR 28.

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények — Etrend. Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 „Deák Ferenc halála.” Irta sz. Nyíry László. Felolvasás.
12.45 „Divattudóstás.” Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárás-jelentés.
12.10 Hajdu István zongorázik.
12.40 Hírek.
12.49 Kerényi György énekel, zongorakísérettel.
13.20. Időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.
13.30 Hanglemezek.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Sárközi Gyula cigányzenekara.
Közben
15.40 „Mit főzzünk.” Háziasszonyok beszélgetnek.
16.10 Gyermekekdelután.
16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Közvetítés a Gellért-szállóból. Illiczky László tánczenekara játszik.
17.50 „A kutyaharapás és a veszettség.” Vitéz Kertay Nándor dr előadása.
18.15 „Brahms búcsúja.” Sőtér István előadása. Hanglemezekkel.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 „Nótás Kata.” Népszínmű három felvonásban, György Vilmos nyomán írta Várhelyi Antal. Rendező Csanády György.
20.45 „A cinkétől a faunig.” Összeállította Szabó Lőrinc. A verseket előmondja Bajor Gizli. Hangfelvétel.
21.15 Raffay Erzsébet énekel, zongorakísérettel.
21.40 Hírek, időjárásjelentés.
22.00 A Rádió Szalonzenekara.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
Utána kb.
23.25 Közvetítés a Hungaria-szállóból. Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.
24.00 Hírek.

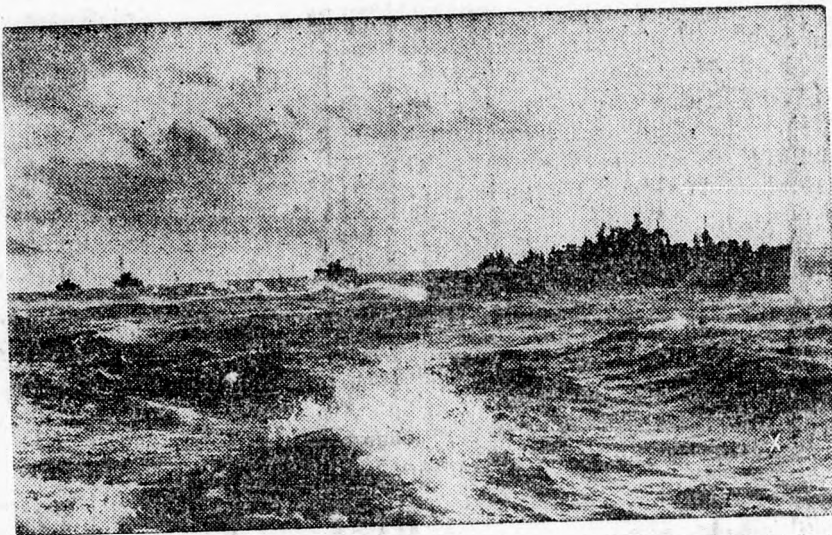
Budapest II.

- 17.30 Ruszin hallgatónknak.
18.00 Közvetítés a Gellért-szállóból. Illiczky László tánczenekara játszik.
18.25 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági főtörője.
18.55 Uhrner Ferenc citerán játszik.
19.10 Francia nyelvoktatás.
19.40 Ravel: Lúdanyó meséi. (Conservatoire zenekar, vez. Piero Coppola.) Hanglemez.
20.00 Hírek.
20.10 Szórakoztató zene. Hangfelvétel.
21.10 „Lehámozott erdők.” Pajzs Elemér dr előadása.
21.40 időjárásjelentés.

A földközi tengeri háborúról szóló tudósításokban is gyakran olvassunk a német gyorsnaszádokról, amelyek tüneményes teljesítményükkel az egész világon feltűnést keltettek, s Anglia gazdasági blokádját talán elsősorban is ezek a kis gyorsnaszádok harcolták ki.

A gyorsnaszád igen veszedelmes tengerjáró alkalmatosságok és alkalmazásuk a világháborúban is felmerült, a Csatorna keleti bejáratánál folyó csatározások alkalmával, mégpedig mindkét félnél egyidejűleg. Főként a tengeralttjárók elleni küzdelemre és a közelfelderítés céljára szánták a gyorsnaszádokat, ezért első követelménynek azt tekintették, hogy gyors mozgásúak legyenek. Felszerelésük kezdetben csak önműködő fegyverből állott, azonban hamarosan torpedóvető szerkezeteket is kap-

Elindult a támadásra egy gyorsnaszád — a Földközi tengeri harcok döntő fontosságú „tengeri stukája”

tak. Használhatóságukat Olaszországtól, mivel a viharos Északi-tengeren, a német tengeri erők hadműveleti terepén a könnyű fajta használhatatlan lenne.

A legeredményesebb gyorsnaszádparancsnokok egyike *Ciano de Cortellazzo*, Ciano külügyminiszternek a magyarság nagy barátjának nemrég elhunyt édesapja, tengernagy és miniszter volt.

A világháború után a gyorsnaszádok kezdetben háttérbe szorultak. Az érdeklődés azonban nem lanyhult el egészen irányukban. Olaszország mellett Angliában a John J. Thornycroft hajógyár sok gondtal igyekezett továbbfejleszteni ezt a hajó-típust. Világháborús tapasztalataira támaszkodva Németország is nagy figyelmet szentelt a gyorsnaszádoknak és a fegyverkezés szabadságának kivívása után hamarosan olyan típusú fejlesztett ki, mely teljesítményével, viharállóságával és nagyságával egyaránt fölényben volt a többi nemzetek gyorsnaszádaival szemben. Ezek a naszádok és javított kiadásai azóta gyakorlatilag is bebizonyították, hogy Németországnak sikerült az igényei számára legjobban megfelelő típust megtalálnia.

A gyorsnaszád nevet csak a német tengeri haderő használja, a többi tengeri hatalmak általában torpedós motorosónaknak nevezik. Típusai különbözők, azonban vannak közös tulajdonságaik: valamennyi rendkívül erős motorokkal, torpedóvető berendezésekkel és könnyű légelhárító ágyúkkal van ellátva. Konstruktóriumuk hajtóerejük torpedóberendezéseik nagyságuk különböző. Ugyanez mondható tengerjáró képességük

ről is. Hosszúságuk 10 és 30, szélességük 3—5 méter között ingadozik, de vannak nagyobbak is. Legénységük 5—19 embert tesz ki. A kisebbek 10—20, a nagyobbak 30—40 tonna úrtartalmuak.

Németország főleg a nagyobb típusú torpedónaszádokra helyezte a főszűrt. Főleg azért, mivel ezek a tengerrel rendkívül jól tudnak dacolni és feladatukat vihar esetén is végre tudják hajtani, míg a könnyebb naszádok használhatóságát az időjárás erősen befolyásolja. Nagy előnyük ezen kívül, hogy a könnyű gyorsnaszádoknál bármilyen időjárás esetén is lényegesen gyorsabbak. A német haditengerészetnek azonban a nagyobb gyorsnaszádoknak általában minden tekintetben kitűnőbb tulajdonságain kívül főként azért esett erre a típusra a válasz-

Lakás

5-8 szobás lakást keresek központban, akár azonnaira. 5 szobás lakást Beóthy utcán kiadok. — Dr Dévald, Beóthy u. 41. szám. Telefon 24-94. 649

3 szobás magánháza elcserélném aradi hasonló házzal, Vörösmarthy M. u. 71. 646

Kiadó 4 szobás magánház. Erdék-lődni Lakatos szücsüzlet, Széchenyi tér 6. szám. 640

Adás-vétel

Eladók kisebb, nagyobb házak, szőlők, Tománé, Csáky u. 23. (v. Körös utca). 525

Sürgősen eladó 6 járatu motor, szivózásmotor hajtással, azonnal átvehető, ára 19.000 pengő, 14.000-rel átvehető, Popovics iroda, Szent János u. 6. 647

Aranyat, ezüstöt, briliántot legdrágábban veszek. Herbst ékszerész, Rákóczi ut 3. Óra, ékszerjavításokat olcsón vállalok. 503

Esztergapad 3 m-es és hegesztő apparát, komplet eladó, Csáky u. 27. Kapalay. 626

Kereszthurok, világmárkás, fémpáncélos, rövid, kitűnő zongora 700 pengőért és 12 személyes ezüst evőeszköz eladó Sternbergnél, vétel-eladási üzlet Rákóczi ut 15. 627

Hó és sárcipőt

gyárilag javítunk

„ELASTICA”

gumiüzem

Szent János utca 32. szám.

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Fajalmák: batul, boiken, citrom, sikulai, kanadai és ranettek érkeztek 80 fillértől pengő 20-ig. Tóth Kálmán, Nagypiac tér. Telefon 11-96. 609

Hülönfélé

Magyar urinók ruháikat, kabátjukat Mágórinénál varratják, Katolikus Kör épület. 645

Hirdessen

a Magyar Lapokban

Állást keres

Önálló angol és francia varrónő házakhoz ajánkozik. Szent János utca 65. szám. 644

Állást nyec

Keresek kert munkájhoz értő háziszolgát, kinek felesége ugyanott önálló főzőnő lenne. Nagyvárad, Pázmány Péter u. 7. sz. 616

Művirág készítésben jártas lányok felvétetnek. Szauer, Pápos u. 3. Telefon 19-96. szám. 643

Nevelőnők és horgolónők állandó munkát kaphatnak. Friedmann, Kapucinus u. 11. 648

Kiadótulajdonos:

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

16. es felet szerkesztő: Felelős kiadó: Dr Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc, Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.